

SENIORŮ A DOPRAVNÍ NEHODY

SENIORŮ NA SILNICI

Informační materiál
o přístupu k seniorům
v silničním provozu

MAGNESIA®

SÍLA PŘÍRODNÍHO HOŘČÍKU

**Hořčík přispívá ke
snížení míry únavy
a vyčerpání**

V rámci zdravého životního stylu a vyváženého pitného režimu dosáhnete příznivých účinků hořčíku již při vypití 0,3 l přírodní minerální vody Magnesia.

SENIORŮ A DOPRAVNÍ NEHODY

SENIORŮ NA SILNICI

Informační materiál
o přístupu k seniorům
v silničním provozu

SENIORŮ NA SILNICI – SPECIFIKA JEJICH CHOVÁNÍ I STATISTIKY DOPRAVNÍ NEHODOVOSTI

Podíl seniorů (tedy osob ve věku 65+) na celkovém počtu obětí dopravních nehod dlouhodobě narůstá. Zatímco v roce 2009 to bylo 16,5 procenta, v roce 2018 se jednalo již o 24,1 procenta. Podobně je tomu i v případě těžce zraněných osob v seniorském věku, kdy během posledních 10 let narostl jejich podíl z 12,5 na 22,4 procenta. Příčin je více. Především populace České republiky stárne. Ke konci roku 2015 byl podíl seniorů na celkové populaci 17,9 procenta, do roku 2020 naroste na 20,5, do roku 2030 na 23,9 a v roce 2050 to bude 32,2 procenta.

Rok	Usmrceno seniorů	Podíl seniorů na celkovém počtu obětí DN	Těžce zraněno seniorů	Podíl seniorů na celkovém počtu těžce zraněných
2009	137	16,5	442	12,5
2010	140	18,6	369	13,1
2011	108	15,3	406	13,1
2012	134	19,7	465	15,6
2013	118	20,2	485	17,4
2014	115	18,3	447	16,2
2015	140	21,2	461	18,1
2016	129	23,7	504	19,5
2017	121	24,1	501	21,4
2018	136	24,1	551	22,4

Tabulka č. 1: Celkové počty usmrcených a těžce zraněných seniorů při nehodách, ke kterým došlo v ČR v letech 2009-2018, a jejich podíly na celkovém počtu mrtvých a těžce zraněných následkem dopravních nehod (zpracováno na základě údajů ŘSDP PP ČR)

V ROCE 2018 ZAHYNYLO NA ČESKÝCH SILNICÍCH 136 SENIORŮ, MEZIROČNĚ O 15 VÍCE

Během roku 2018 vyšetřovala Policie ČR celkově 104 764 dopravních nehod, při kterých zahynulo 565 osob, dalších 2 465 bylo zraněno těžce a 25 215 lehce. Seniorů zemřelo při 16 174 nehodách celkově 136, o 15 více než v roce 2017. Dalších 551 utrpělo těžké zranění (meziročně o 50 více) a 4 529 bylo zraněno lehce (oproti roku 2017 o 751 více). Podíl osob ve věku 65+ na celkovém počtu obětí nehod byl ve výši 24,1 procenta, v případě těžce zraněných to bylo 22,4 procenta a u lehkých zranění se jednalo o 18 procent.

VINOUS SENIORŮ ZEMŘELO 87 LIDÍ

Sami senioři zavinili celkově 8 738 dopravních nehod, při nich přišlo o život 87 osob, z toho bylo 64 cestujících v osobních automobilech, 9 chodců, po 6 motocyklistech a cyklistech a po 1 řidiči nákladního vozu s návěsem a mopedu. Zatímco na jeden tisíc všech nehod vyšetřovaných Policií ČR zemřelo 5,4 osoby, v případě nehod zaviněných seniory to bylo 10 osob. Při nehodě zaviněné seniorem tak byla téměř 2x vyšší pravděpodobnost, že skončí jako smrtelná. Dalších 385 osob utrpělo při těchto nehodách zranění těžké a 3 548 lehké.

V ROCE 2018 SENIOŘI NEJČASTĚJI UMÍRALI JAKO CHODCI

Dopravní nehody, ke kterým došlo v roce 2018, si vyžádaly daň v podobě 136 zmařených životů seniorů. Nejčastěji umírali senioři jako chodci (z celkově 41 usmrčených zahynulo 7 vlastní vinou), řidiči osobních aut a jejich spolujezdcí.

Kategorie účastníka siln. provozu	Počet obětí	Podíl na celkovém počtu usmrčených seniorů (%)	Podíl na celk. počtu obětí v dané kat. (%)
Chodec	41	30	36
Řidič osobního automobilu	39	29	19
Spolujezdec v osobním vozidle	29	21	30
Cyklista	15	11	40
Řidič MOTO	10	7	12
Cestující v autobusu	1	1	50
Řidič mopedu	1	1	100
CELKEM	136		

Tabulka č. 2: Počty obětí nehod z řad seniorů, jejich podíly podle skupin účastníků silničního provozu a na celkovém počtu obětí v dané kategorii – rok 2018 (zpracoval autor tiskové zprávy na základě údajů ŘSDP PP ČR).

Pomineme-li po jednom usmrčeném seniorovi na mopedu a v autobusu, je markantní bezmála 40% podíl seniorů na celkovém počtu usmrčených cyklistů a 36% podíl na celkovém počtu obětí z řad chodců. Vysoký je i podíl usmrčených seniorů na sedadlech spolujezdců řidičů osobních automobilů – dosahuje 30 procent. Naopak podíl seniorů na celkovém počtu mrtvých řidičů osobních automobilů byl zhruba pětinný.

NEJVÍCE SENIORŮ ZEMŘELO VE STŘEDOČESKÉM KRAJI. JEJICH NEJVĚTŠÍ PODÍL NA CELKOVÉM POČTU OBĚTÍ NEHOD BYL NA KRÁLOVÉHRADECKU – ZDE BYL TĚMĚŘ KAŽDÝ DRUHÝ MRTVÝ V SENIORSKÉM VĚKU

Nejvíce seniorů loni zemřelo ve Středočeském kraji (21), v těsném závěsu je kraj Moravskoslezský (20). S velkým odstupem pak následují kraje Jihomoravský (13), Praha a Jihočeský kraj (shodně po 12), Ústecko (11) a Plzeňsko (10). Naopak nejméně mrtvých zaznamenaly statistiky v krajích Libereckém, Pardubickém a Zlínském (shodně po 4), na Vysočině (5), Karlovarsku a Olomoucku (po 6) a Královéhradecku (8). Pokud se jedná o podíl osob ve věku 65+ na celkovém počtu obětí nehod, jsou mezi jednotlivými kraji obrovské rozdíly. Na Královéhradecku byla téměř každá druhá oběť nehod v seniorském věku a v Praze a v Moravskoslezském kraji to bylo téměř 40 procent všech mrtvých. Naopak na Pardubicku to byl jen každý osmý a na Vysočině každý sedmý mrtvý senior.

Meziročně zemřelo v ČR o 15 seniorů více. Ovšem i zde jsou mezi kraji velké rozdíly. V osmi krajích byl počet mrtvých vyšší, v jednom stejný jako v roce 2017 a v pěti nižší. K největšímu nárůstu mrtvých došlo ve Středočeském kraji (o 7), následují kraje Karlovarský, Královéhradecký, Moravskoslezský a Olomoucký (shodně o 4), Praha (o 3) a Vysočina společně s Plzeňskem (shodně o 2). Jihomoravské statistiky vykazaly stejný počet obětí jako o rok dříve. Naopak bezpečnější silnice pro seniory byly loni na Liberecku, Pardubicku, Zlínsku a Ústecku. V posledně jmenovaném kraji meziročně zemřelo o 6 seniorů méně.

Kraj	Usmrceno	Podíl na celkovém počtu obětí nehod (%)	Těžce zraněno	Podíl na celkovém počtu těžce zraněných při nehodách (%)
Hlavní město Praha	12	39	60	33
Středočeský	21	20	82	20
Jihočeský	12	20	47	18
Plzeňský	10	23	21	23
Ústecký	11	30	46	25
Královéhradecký	8	44	29	16
Jihomoravský	13	27	85	26
Moravskoslezský	20	37	41	19
Olomoucký	6	17	18	19
Zlínský	4	18	28	23
Vysočina	5	14	22	19
Pardubický	4	12	38	27
Liberecký	4	19	19	20
Karlovarský	6	29	15	25
ČR celkem	136	24	551	22

Tabulka č. 3: Počty obětí a těžce zraněných z řad seniorů v jednotlivých krajích, vč. jejich podílů na celkovém počtu mrtvých a těžce zraněných – rok 2018 (zpracoval autor tiskové zprávy na základě údajů ŘSDP PP ČR).

SENIORI – DRUHÁ NEJOHROŽENĚJŠÍ VĚKOVÁ SKUPINA ÚČASTNÍKŮ SILNIČNÍHO PROVOZU

Možná překvapivě jsou senioři v rámci Evropské unie druhou nejohroženější věkovou skupinou účastníků silničního provozu, v těsném závěsu za osobami ve věku 15-24 let:

Věková skupina	Podíl na počtu obětí DN (%)	Podíl na celkové populaci (%)
Do 15 let	3	16
15-24	17	11
25-49	36	35
50-64	19	20
Nad 65 let	25	18

Tabulka č. 4: Podíl jednotlivých věkových skupin na celkovém počtu obětí DN a populaci, EU28 za r. 2014 (zdroj: Evropská komise)

Ovšem evropská populace postupně stárne. A to se týká i České republiky. Zatímco podíl seniorů bude narůstat, podíl osob ve věku 15-24 let by mohl poklesnout ze současných 10,3 procenta na 8,5 procenta v roce 2050. Podobně pak lze počítat s poklesem podílu osob ve věku 25-64 let ze současných 56,7 na 46,4 procenta. Bezpečnost seniorů na silnicích se tak začíná stávat závažným tématem. Je třeba v dostatečném předstihu plánovat budoucí vývoj infrastruktury i dopravní obslužnosti, aby vyhovovaly potřebám stárnoucí populace. Velký prostor pro inovace mají i výrobci motorových vozidel a organizace zaměřené na vzdělávání účastníků silničního provozu.

SENIORI JSOU NA SILNICÍCH OHROŽENĚJŠÍ

Seniory ohrožují jejich zvýšená fyzická zranitelnost a také postupný úbytek psychických a fyzických schopností. V konečném důsledku pak s narůstajícím věkem stoupá riziko, že zranění utrpěné při nehodě bude smrtelné:

- Při působení stejné síly jsou osoby ve věku nad 75 let vystaveny třikrát většímu riziku vzniku smrtelného zranění než osmnáctiletí.
- Nejohroženější jsou senioři jako cyklisté, výrazně méně nebezpečí jim hrozí při přepravě automobily.
- Obecně pak jsou osoby ve věku nad 65 let dvakrát více vystaveny riziku úmrtí při dopravní nehodě.
- Od 75 let toto riziko významně narůstá – ohrožení je více než 16násobné.

- Zatímco podíl žen na celkovém počtu usmrčených v EU28 činí cca 24 %, seniorky čelí zvýšenému riziku – jejich podíl je zhruba 38%.
- S postupujícím věkem narůstá fyzická zranitelnost, více u žen než u mužů. Ženy se navíc v průměru dožívají vyššího věku.
- Téměř každý druhý senior (43 %) bývá po nehodě hospitalizován, zatímco u mladších jedinců se jedná zhruba o třetinu (32 %).
- Délka pobytu v nemocnici je u seniorů o polovinu delší. Nejtypičtějším zraněním seniora je fraktura, a to v celých 42 procentech případů. To je o 50 procent více než u mladších osob.

Je ovšem dobré připomenout, že aktuální mentální i fyzická kondice jsou velmi individuální záležitostmi.

SENIORŮ V SILNIČNÍM PROVOZU

Ve srovnání s osobami ve středním věku senioři častěji jednají zbrkle, potřebují více času k provedení zamýšleného manévru a častěji opominou provést potřebný úkon. To bývá často na složitějších křižovatkách v době, kdy je silný provoz. Řidič senior potřebuje více času na vyřešení náročnější řidičské situace. Volí pomalejší tempo jízdy, vše si důkladně promýšlí, na hlavní silnici vjíždí až v okamžiku, kdy má naprostou jistotu, že nemůže dojít ke vzniku rizikové situace. Pokud je však na něho tlačeno, aby jednal ve svižnějším tempu, může opomenout provést důležitý řidičský úkon (např. nezapne blinkr), na hlavní silnici vjede i přes přesvědčení, že provádí nebezpečný manévru.

Senioři si bývají vědomi svých omezení. Své slabiny kompenzují celoživotními zkušenostmi. Dodržují předpisy, jednají defenzivně, snaží se minimalizovat možná rizika. Jejich podíl na nehodách v důsledku nezvládnutí vozidla, nepřiměřené rychlosti jízdy, riskantního předjíždění či alkoholu za volantem je podprůměrný. Raději jezdí v době, kdy je menší provoz, rovněž tak se snaží nevyjíždět v době, kdy panuje nepříznivé počasí či za snížené viditelnosti. Senioři raději než po dálnicích jezdí po paralelních pozemních komunikacích nižší kategorie.

ČEHO SE SENIORŮ NA SILNICÍCH NEJVÍCE OBÁVAJÍ?

Celoevropský projekt ElderSafe financovaný Evropskou komisí dospěl k následujícím závěrům:

- Starší řidiči automobilů považují za nebezpečnou především jízdu v mlze, za deště a sněžení. Rovněž se obávají řízení během dopravní špičky v místech s vysokou intenzitou dopravy. Zvýšené nebezpečí vidí i v jízdě po dálnici, v tunelu či po kruhovém objezdu. Také nemají rádi, pokud někdo nedodrжуje bezpečnou vzdálenost od jejich vozidla.
- Cyklisté se bojí především jízdy v silném provozu, na rušných silnicích a v noci. Také se obávají možných následků pádu z jízdního kola.
- Chodci mají strach především z pádu, za nejnebezpečnější považují pozemní komunikace s nekvalitním povrchem.
- Cestující v prostředcích hromadné dopravy osob se bezkonkurenčně nejčastěji bojí kriminality. Někdy tak silně, že raději omezí svou mobilitu. Dále pak se ve zvýšené míře obávají problémů s nastupováním, rizika pádu během přepravy a následného zranění.

POPULACE STÁRNE, PODÍL SENIORŮ NARŮSTÁ. NASTÁVÁ ČAS DÍVAT SE NA BEZPEČNOST NA SILNICÍCH TAKÉ JEJICH OČIMA

Nejen evropská, ale i česká populace postupně stárne. Podíl seniorů bude postupně narůstat. Jejich bezpečnost na silnicích se tak stává závažným tématem. Je třeba v dostatečném předstihu plánovat budoucí vývoj infrastruktury i dopravní obslužnosti, aby vyhovovaly potřebám stárnoucí populace. Velký prostor pro inovace mají i výrobci motorových vozidel a subjekty zaměřené na vzdělávání účastníků silničního provozu. Opatření však musí být komplexní. Je třeba

- přizpůsobovat infrastrukturu (např. řešení složitějších křižovatek, čitelnost dopravního značení a jeho osazování s dostatečným předstihem),
- seznamovat seniory s výhodami moderních asistenčních systémů vozidel,
- nabízet starším osobám alternativu k ježdění osobními vozidly v podobě kvalitní a cenově dostupné veřejné hromadné dopravy,
- vysvětlovat jim specifika jejich účasti v silničním provozu.
- Velký potenciál zvýšit bezpečnost seniorů na silnicích má zapojení blízkého sociálního okolí seniorů.

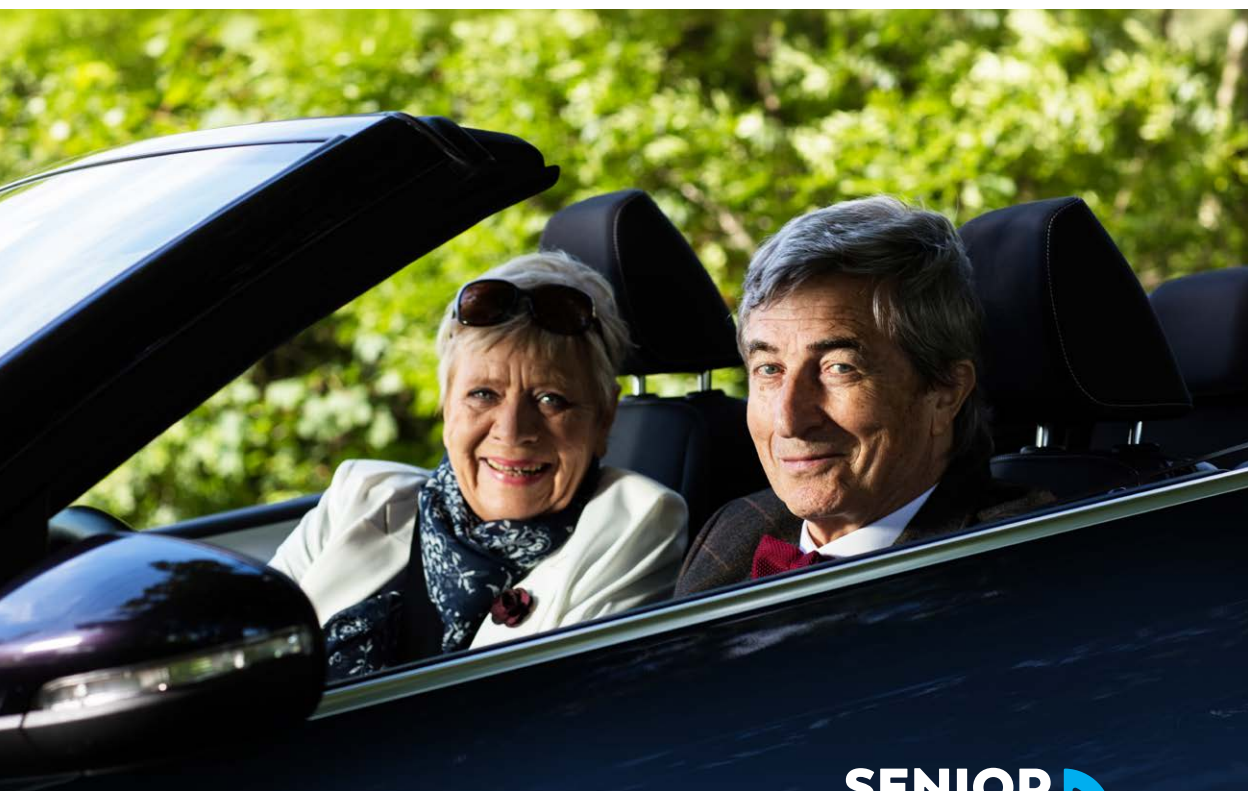
A přispět mohou i autoškoly. Určitě by měly své klienty seznamovat se specifiky chování seniorů v silničním provozu. Ale také mohou nabízet seniorům specializované kondiční kurzy či

individuální výcvik, ve spolupráci se sdruženími seniorů i místními samosprávami mohou pořádat osvětové přednášky či akce. Populace stárne, lidé se dožívají stále vyššího věku. Dnešní senioři tráví svůj čas stále aktivněji, mj. rádi cestují, velice často svými automobily. Navíc často bývají bonitní klientelou. Senioři se tak stávají zajímavou cílovou skupinou.

V každém případě by však celá společnost měla pamatovat na to, že senioři si ze strany těch mladších zaslouží ohleduplné a džentlmenské chování. To platí obecně, nikoliv pouze na silnicích.

Bližší informace ohledně problematiky bezpečnosti seniorů v silničním provozu najdete na webových stránkách projektu Senior bez nehod www.seniorbeznehod.cz.

Pro ECHOPIX s.r.o. zpracoval *Roman Budský*

OTESTUJTE SVŮJ POTENCIÁL V CENTRECH BEZPEČNÉ JÍZDY PO CELÉ ČR

REGISTRUJTE SE NA WWW.JEDUSDOBOU.CZ

Kurz bezpečné jízdy pro aktivní seniory ve věku od 65 let ZDARMA

Co Vás na kurzu čeká?

Teoretická část

- › Bezpečná a defenzivní jízda
- › Aktuality z legislativy a jiné zajímavosti

Praktická část

- › Krizové brzdění a zvládnutí smyku
- › Manévrování
- › Zdravověda

Partneři projektu

SENIOR BEZ NEHOD

**PROJEKT NA ZVÝŠENÍ
BEZPEČNOSTI SENIORŮ
V DOPRAVĚ**

KONTAKTY

Tel.: +420 725 429 796

Email: info@seniorbeznehod.cz

www.seniorbeznehod.cz

Projekt **SENIOR BEZ NEHOD** je financován z **fondů zábran škod České kanceláře pojistitelů**. Generálním partnerem projektu je **Pojišťovna Kooperativa**. Záštitu nad akcí převzali **Ministerstvo zdravotnictví ČR, Policie ČR, BESIP, Svaz měst a obcí České republiky, Senioři ČR**.

Partneři projektu jsou **společnost AAA Auto a Magnesia**.

Pořadatelem je společnost **Echopix**.

Financováno z fondů
zábrany škod
**Česká kancelář
pojistitelů**

Kooperativa
VIENNA INSURANCE GROUP

 echopix
creating new reality

BESIP

AAA AUTO

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

 **Senioři
České
republiky**

Svaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKY

POLICIE
ČESKÉ REPUBLIKY

MAGNESIA